

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

Valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa kunnille, kuntien viranomaisille ja kuntien järjestämille työvoimaviranomaisille muodostuu merkittävä määrä tilanteessa analysoitavaa ja jaettavaa tilannekuvatietoa. Lainsäädännössä tulisi huomioida ennalta varmistetut keinot tiedon jakamiseen kunnista ja kuntiin. Valmiuslain 133§ mukaisesti tämä on toteutettavissa, mutta vasta poikkeusolojen tilanteessa, jolloin uusien järjestelmien käyttöönotto on normaalioloja merkittävästi vaikeampaa. Tilanteen ratkaisemiseksi tulisi tehdä muutoksia muuhun lainsäädäntöön.

Yleisesti Joensuun kaupunki pitää hyvänä kirjausta, että lainsäädännössä kehoitetaan varautumaan lisätoimivaltuuksien käyttöön.

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

Pidetään hyvänä, että lainsäädännössä kehoitetaan varmistamaan varautumisvelvoitteen toteutuminen hankittaessa palvelua organisaation ulkopuolelta. Tämä aiheuttaa varautumisvelvolliselle tarpeen pystyä valvomaan tosiasiallista varautumista, ja siten koemme tarpeelliseksi, että myös kunnat huomioidaan valvovana viranomaisena, jolla on lakiluonnoksen 147 pykälän mukainen tiedonsaantioikeus myös normaalioloissa.

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonen menettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Pykälästä 23 ei käy ilmi, voisivatko myös kunnat tai muut julkiset toimijat saada hyvitystä pykälän mukaisen arvioinnin perusteella. Arvioinnissa ja hyvittämisessä tulisi huomioida laajasti yhteiskunnan kaikki toimijat, joihin poikkeusolojen toimivaltuuksien käyttöönotto on vaikuttanut myös mahdollisten erikseen arvioitavien hyvitysten osalta.

26 pykälässä luonnoksen mukaisessa muodossa pyritään varmistamaan, että väestö saa tietoa. Joensuun kaupungin näkemyksen mukaan olisi syytä korostaa myös muiden kuin väestön tiedonsaantia. Pykälään Joensuun kaupunki ehdottaa lisättäväksi sanat ”ja organisaatioiden” alla olevan mukaisesti, tai muutoin muuttamaan kohtaa laajentamaan tiedonjaon velvollisuutta: ”Viranomaisen on poikkeusoloissa tämän lain mukaisia toimivaltuuksia käyttäessään tai muutoin tämän lain tarkoituksen kannalta tärkeää asiaa hoitaessaan tiedotettava toiminnastaan tehostetusti sekä erityisesti huolehdittava viestinnän oikea-aikaisuudesta ja saatavuudesta väestön ja organisaatioiden tiedonsaannin turvaamiseksi.”

34 §:ssä ”Julkisen hallinnon tiedonhallinnan turvaaminen” säädetyn toimivaltuuden käyttöönotto tulisi olla mahdollista myös 11 § 1 momentin 4 kohdan mukaisissa poikkeusoloissa (hyvin laajalle levinnyt ja vaikutuksiltaan ihmisten henkeä ja terveyttä erityisen vakavasti vaarantava tartuntatauti). Pykälän 1 momentin 2-kohdan toimivaltuutta ei tulisi rajata vain sopimussuhteisiin tieto- ja

viestintätekniisiin palveluntuottajiin. Jatkotyössä olisi syytä vielä arvioida, ovatko toimivaltuudet riittävät esimerkiksi sosiaalisen median käytön rajoittamiseksi.

39 § Kunnat vastaavat myös poikkeusoloissa yhteiskunnan kannalta tärkeistä tehtävistä, mikä edellyttää myös kuntien maksuvalmiuden turvaamista. Kyseinen kohta voisi koskea valtionosuuksien ja verotulojen tilitystä, joilla on merkittävä vaikutus kuntien maksuvalmiuteen. Poikkeustilanteissa kuntien rahoituksen saanti voi heikentyä valtiota enemmän. Lakiesityksen 39 §:n mahdollisuutta kuntien maksuvalmiuden kannalta olennaisten maksuerien siirtämisestä tulee käyttää vain äärimmäisen poikkeuksellisissa tapauksissa tai rajata kuntia koskevat maksuerät säännöksen ulkopuolelle.

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

41 §:n 2 momentin listaan tulisi lisätä erillisenä kohtanaan kunnat ja hyvinvointialueet. Lisäksi on tarkennettava mitä varautumisvelvollisella tässä pykälässä tarkoitetaan.

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Jatkovalmistelussa olisi syytä pohtia ennakollisen työvoimareservin perustamisen mahdollisuutta siten, että normaalioloissa koulutettuja vapaaehtoisia voitaisiin siirtää poikkeusoloissa mahdollisimman kevyellä menettelyllä työvelvollisuuden piiriin. Tästä esimerkkinä suurtapahtumien järjestäjät, joiden kouluttaminen ennakolta väestön siirroissa vastaanottotehtävien reserviksi olisi suuri mahdollisuus hyvinvointialueiden sosiaalipalvelujen johdolla tapahtuvassa toiminnassa.

45§ pykälän osalta tulisi tarkastella, onko pitkittyvässä väestönsuojelutilanteessa tarpeen olla mahdollisuus velvoittaa työskentelemään enemmän kuin neljä viikkoa. Lisäksi tulisi tarkentaa, miten ratkaistaan tilanne, jossa eri viranomaisten työvoiman tarve kohdistuu samoihin työntekijöihin.

46§ pykälän osalta ilmaisu ”työviranomaisen määrää” on epämääräinen. Työvoimaviranomaisen voi tehdä teknisen määräyksen KEHAN sovelluksen kautta saatavilla tiedoilla, mutta oletamme että muu taho eli valtioneuvosto tässä tapauksessa varsinaisesti määrää millä perusteella ja osaamisella töihin henkilöitä tarvitaan. Joensuun kaupunki näkee, että pykälä tulisi kirjoittaa päinvastaisessa järjestyksessä, eli ensin säädös toimialoista ja tehtävistä sekä sitten vasta kuka eli kuinka työvoimaviranomaisen toteuttaa. Lisäksi ehdotettu sääntely perustuu kotikuntaoikeuteen, ja sen ulkopuolelle jää runsaasti myös työikäistä väestöä. Asiaa tulisi tarkastella jatkovalmistelussa.

50§ mukaisessa määräämisessä työvoimaviranomaiselle tulee ongelmalliseksi saada selvyyss kuntalaisen toimintamahdollisuuksista ja rajoitteista. Toimenpide vaatineen määrättävän

henkilökohtaisen tapaamisen em. seikkojen määrittämiseksi, mikä vaatii merkittävää resurssia työvoimaviranomaiselta.

51§ kohdan 4 mukaiset välttämättömät tehtävät poikkeusoloissa tulisi määritellä ennalta, jolloin poikkeusolojen aikainen resurssitarve pystyttäisiin suunnittelemaan paremmin. Asia on erityisen ongelmallinen muiden kuin asevelvollisten osalta, sillä määrittelyä ei tehdä varautumisvelvollisissa organisaatioissa yleensä kuin asevelvollisten osalta.

55§ osalta Joensuun kaupunki toteaa tarvittavan lain säätämisen jälkeen tarkennuksia siitä, että mitkä tiedot ovat työllisyysalueen käsittelyvastuulla, ja kenellä on velvollisuus poistaa tietoja.

56§ mukaisessa toiminnassa työvoimaviranomaiselle muodostuu tilannekuva alueensa maanpuolustuksen tai yhteiskunnan välttämättömän toiminnan toimijoista, ja tällaisen tiedon käsittely vaatii työvoimaviranomaiselta suojattua ja varmistettua valtion ylläpitämää tietoverkkoa, jonka toiminta on varmistettu myös poikkeusoloissa.

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

59 § Palvelujen suorittamisvelvollisuus -pykälän toteutuksessa on todennäköistä tulla tilanne, jossa kunnan toimintojen varmistaminen ja sotilaallisen puolustusvalmiuden kohottaminen tai ylläpitäminen ovat ristiriidassa rajallisten resurssien vuoksi. Eli kunnan mahdollisuus sekä ylläpitää omaa toimintaa ja tuottaa palvelua puolustusvoimille voi olla mahdotonta.

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

69 §:ssä säädetty ilmoitusvelvollisuus on uusi säännös ja muodostaa myös uuden tehtävän kunnille poikkeusoloissa. Käytännössä ilmoittautuminen tarkoittaisi asiointia jossakin kunnan toimipisteessä. Kunnan on myös perustettava rekisteri ilmoittautuneille. On oletettavaa, että osa itsenäisesti siirtyneistä liikkuu useammalla paikkakunnalla ennen pysyvämpää majoitusmahdollisuutta. Tällöin sama henkilö voi esiintyä useamman kunnan rekisterissä ja menettely edellyttäisi koordinaatiota DVV:n valtakunnallisen rekisterin ja kuntien rekistereiden välillä.

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Kunnilla on sellaista omaisuutta, maa-alueita, aineita ja tarvikkeita sekä kyvykkyyttä tukea eri viranomaisten toimintaa tässä valmiuslaissa säädetyllä tavalla, että kunnille muiden viranomaisten toimesta asetettavat vaatimukset voisivat jossain tapauksessa vaarantaa kuntien omat toiminnot ja

tässä laissa määrättyjen velvollisuuksien toimeenpanon. On myös mahdollista, että useampi viranomainen voi tarvita samoja resursseja.

77 § Siirtyneen väestön majoittamiseen tarvittavien huoneistojen luovutusvelvollisuus toimivaltuuden tulisi siirtyä hyvinvointialueelle, jolla on hätämajoituksen, ruokahuollon ja muun huollon järjestämisvastuu siirretylle väestölle.

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

97 § osalta verkostoon tulisi olla mahdollisuus johtaa talousvettä, joka ei täytä kaikkia laatuvaatimuksia. Tätä vettä voisi käyttää peseytymiseen, pyykinpesuun ja WC:n huuhteluun, mutta ei juomavetenä eikä ruuanvalmistukseen.

Joensuun kaupunki ehdottaa selvitettävän tarkemmin, tarvitaanko kunnille (tai LVV:lle) toimivaltuus varhaiskasvatusta valvovana toimijana määrätä yksityisen varhaiskasvatustoiminnan palveluntuottajaa jatkamaan, laajentamaan tai siirtämään palveluntuotantoa kuten STM:llä on mahdollisuus määrätä 95 § mukaisesti. Lakiluonnoksessa on selkeämmin kuvattu sote § 95, mutta varhaiskasvatuksesta tällaista ei löydy (viittaus § 101 varhaiskasvatukseen, muttei erityiseen toimivaltaan). Joensuun kaupunki näkee, että keskeyttäminen ja siirtäminen ei toimenpiteinä riitä, mikäli yksityinen toimija lopettaa palveluntuotannon.

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Joensuun kaupunki esittää arvioitavaksi, onko asuntokannan säännöstelyviranomaisen välttämätöntä olla toimielin, vai voisiko päätöksenteko tapahtua viranhaltijapäätöksenä. Jos lyhyessä ajassa on käsiteltävä jopa useisiin tuhansiin meneviä vuokrauspäätöksiä, on yhden toimielimen tosiasiallinen mahdollisuus tehdä päätöksiä rajallinen säädetyssä ajassa. Päätöksentekomenettely

myös sitoo resursseja. Toimielimen päätöksenteko edellyttää myös kuntalain mukaisia hallinnollisia menettelyjä. Jos viranhaltijapäätöksenteko olisi mahdollista, voisi päätöksentekijöitä myös olla samanaikaisesti useampi. Tällöin 103 §:n sanamuoto voisi olla seuraava: "Kunta, jonka alueella asuntokannan käyttöä säännöstellään 104 tai 105 §:n mukaisesti, antaa mainitut toimenpiteet jonkin toimielimensä tehtäväksi tai asettaa erityisen toimielimen huolehtimaan niistä (asuntokannan säännöstelyviranomaisen). Asuntokannan säännöstelyviranomaisena toimivalla toimielimellä on oikeus siirtää tässä laissa tarkoitettua toimivaltaansa viranhaltijalle."

Asuntokannan säännöstelyviranomaisen tehtäviin kuuluisi arvioida, mitkä ilmoitetuista tai ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista huoneistoista olisivat poikkeusolojen olosuhteet huomioiden tilapäiseen asumiseen soveltuvia. Säännös jättää avoimeksi voidaanko asuntokannan säännöstelyviranomaisen toimivaltaa soveltaa myös majoitus- ja ravitsemustoimintaa harjoittavissa tiloissa kuten hotelleissa, hostelleissa ja vastaavissa majoitustiloissa. Huoneiston käsite on määritelty eri tavoin 77 §:ssä, jonka yhteydessä on mainittu varsinaiselta käyttötarkoitukseltaan ihmisten majoittamiseen tarkoitettut tilat, kuten hotellit, hostellit ja vastaavat majoitustilat. Asialla on olennainen merkitys kuntien varautumiseen, joten huoneiston käsite on selvennettävä lain perusteluissa. Tärkeintä on varmistaa joustavasti riittävä majoituskapasiteetti tarpeisiin nähden kaikissa olosuhteissa.

Valmiuslain tulisi ottaa kantaa, voiko asuntokannan säännöstelyviranomaisen osoittaa asunnon myös henkilölle, jonka maassa oleskeluun liittyvät päätökset ovat keskeneräisiä tai henkilö on esimerkiksi saanut tilapäisen suojelun päätöksen, mutta hänellä ei ole Suomessa kotikuntaa.

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Pykälät 109 -121 § mukaisesti on Joensuun kaupungin mukaan olennaista turvata kuntien maksuvalmiuden turvaaminen. Poikkeusoloissa kuntien rahansaanti vaarantuu väistämättä ja jos kunnilla on velvoitteita, jotenkin maksuvalmius pitää myös kunnille turvata. Se, että valtio edes maksaisi omat velvoitteensa meille auttaa, mutta ei välttämättä riittävästi (ja jos palveluita ei järjestettäisi, niin onko valtiolla perustetta maksaa kaikkia valtionosuuksiakaan ja toki se voi pienentää myös kuntien menovirtaa).

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kieltäminen) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

123 §:n energiantuotannon ohjaamisen tehtävä olisi kunnille uusi. Ohjaustehtävän sisältö ja merkitys jää joltakin osin epäselväksi. Ohjaustehtävä olisi sidottu kiinteästi työ- ja elinkeinoministeriön ehtoihin, jolloin ohjaukseen liittyvä harkintavalta jää rajatuksi tai sitä ei tosiasiallisesti ole, jolloin kysymys olisi enemmänkin valvontatehtävästä, johon liittyisi mahdollisuus antaa määräyksiä (ohjausta). Esiin on myös noussut kysymys siitä, onko kunnalla riittävää tietotaitoa ryhtyä ohjaamaan lämmöntuotantoa. Lisäksi olisi täsmennettävä, mikä kunta ohjaisi alueellista toimintaa, jos verkosto ulottuu monen kunnan alueelle tai toisaalta jos kysymys on yhdistetystä lämmön- ja sähköntuotantoyhtiöstä, jolla voi olla useampi järjestelmävastaavaa. Myös sääolosuhteet vaikuttavat rajoituksiin. Lisäksi olisi täsmennettävä, onko ohjausvaltaa käyttävällä kunnalla mahdollisuus asettaa lain mukainen uhkasakko sekä 147 §:n mukainen oikeus tarkastusten tekemiseen.

125 § nestemäisten polttoaineiden saatavuutta ja käytettävyyttä energiayhtiölle voitaisiin lisätä myös siten, että yhtiöiden olisi poikkeusoloissa sallittua käyttää työkoneissa ja ajoneuvoissa tilapäisesti omassa hallinnassaan olevaa polttoaineena energiantuotantolaitoksilla käytettävää polttoöljyä.

130 § Kuntien mahdollisuus valvoa loppuasiakkaiden lämmönkäyttöä on rajallinen. Esitämme, että tähän pykälään lisätään kunnille oikeus saada asiakaskohtaista tietoa kaukolämpöyhtiöiltä valvontatehtävän suorittamiseksi.

131 § Vesihuollon turvaamisessa on syytä tarkastella, tulisiko vastaava velvollisuus talousveden toimittamiseen asettaa vesihuoltolaitosten lisäksi myös teollisuudelle, joilla on omaa vedenhankintaa tai jätevedenpuhdistusta. Vesihuollolle välttämättömiä kemikaaleja, hyödykkeitä ja palveluja käytetään muuallakin kuin talousveden valmistuksessa ja jäteveden käsittelyssä, joten tätä rajattua teollisuutta koskevaa luovuttamisvaltuutta olisi hyvä laajentaa koskemaan yleisesti teollisuutta ja toimijoita, joilla voi olla hallussaan vesihuoltolaitoksen tarvitsemia kemikaaleja, hyödykkeitä ja palveluja.

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Kunnat eivät ole TUVE-käyttäjiä. Joensuun kaupungin tulkinnan mukaan pykälän 133 mukaisella lisätoimivaltuudella olisi mahdollista korjata tilanne poikkeusoloissa siten, että kunnat voisivat saada käyttöoikeuden em. verkkoon. Joensuun kaupunki pitäisi parempana, että olemassa olevaa muuta lainsäädäntöä muutettaisiin siten, että auditoidut kunnat voisivat olla TUVE-käyttäjiä jo normaalioloissa, jolloin viranomaisten välinen tiedonvaihto poikkeusoloissa olisi turvattu myös kuntien osalta ja muut viranomaiset voisivat saavuttaa kunnilla olevan tiedon vakavissa häiriötilanteissa.

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

§141 Joensuun kaupunki pitää ongelmallisena, miten kunnan rakennustarkastaja/ rakennusvalvonta voi päättää yleisesti infrastruktuurirakentamisesta poikkeusoloissa, kun yleensä kunnassa rakennustarkastaja ei ole kosketuspinnassa yleisen infrastruktuurirakentamisen kanssa. Normaalioloissa infrastruktuurirakentaminen ei tarvitse rakentamislain mukaista lupaa. Poikkeusoloissa oleellista olisi se, että kunta itse voisi valtuuttaa oikeaksi katsomansa henkilön vastaamaan tarpeellisista infrastruktuuria koskevista ratkaisuista.

Väestön elinolojen ja yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömän vesihuollon vaatimat rakennus- ja korjaustyöt ovat poikkeusoloissa välttämätöntä rakentamista ja ne tulee lisätä 141 §:n 3 momentin listaukseen, 4 momenttiin tulee lisätä vesihuollon kiireelliset rakennus- ja korjaustyöt.

§142 kolmannen momentin mukaan ostolupaa ei tarvita kiireellisiin energihuollon tarpeisiin. Joensuun kaupunki kokee tarpeelliseksi arvioitavan, tulisiko vapautus ostoluvasta koskea myös muita infrastruktuuriverkkoja, kuten vesi- ja viemäriverkostoa.

144§ rakennustuotteiden ilmoittamisvelvollisuus kunnan rakennustarkastajalle vaatisi tietojen ylläpitämiseen valtakunnallisen järjestelmän.

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

147§ Joensuun kaupunki pitää hyvänä, että lainsäädännössä kehoitetaan varmistamaan varautumisveloitteen toteutuminen hankittaessa palvelua organisaation ulkopuolelta pykälän 6 viimeisen momentin mukaisesti. Tämä aiheuttaa varautumisvelvolliselle tarpeen pystyä valvomaan tosiasiallista varautumista, ja siten koemme tarpeelliseksi, että myös kunnat huomioidaan valvovana viranomaisena, jolla on lakiluonnoksen 147 pykälän mukainen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus.

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Joensuun kaupunki tulkitsee, että työvoimaviranomaisen palvelujen osalta laskutetaan kotikunnalta niin kuin nytkin tehdään.

121§ vastuiden rajapinta jää epäselväksi. Hyvinvointialue on velvollinen järjestämään siirtyneelle väestölle sen tarvitseman hätämajoituksen ja ruokahuollon sekä muut kiireellisen ja välttämättömän huolenpidon edellyttämät palvelut. Lain perusteluiden mukaan kuntien olisi kuitenkin osoitettava hyvinvointialueen käyttöön esimerkiksi henkilöstöresursseja ja ruokahuollon palveluita. Tältä osin järjestämisvastuu sekoittuu tuottamiseen. Kirjaus ei myöskään ota kantaa kustannustenjakoon.

Evakuointikeskusten varautumisjärjestelyjen kustannukset liittyvät olennaisesti vastuurajapintaan. Hyvinvointialueiden tulisi lain mukaisen järjestämisvastuullisena vastata kaikista majoitukseen, muonitukseen ja muuhun huoltoon liittyvistä kustannuksista ja tarvittaessa myös kustantaa ne kunnille, mikäli kunta ottaa yhteisessä varautumissopimuksessa vastuun näistä kustannuksista.

Puolustustilalain 29 §:n mukaisesti muuttaneelle henkilölle on tilapäisen asuinkunnan järjestettävä valtion varoin kohtuullinen majoitus ja toimeentulo. Teoriassa muodostuisi hyvinvointialueen vastuulla olevia evakuointikeskuksia sekä kuntien vastuulla olevia joukkomajoitustiloja puolustustilain mukaisesti siirtyneille.

Jos hyvinvointialue ottaa kunnan tilan käyttöön 77 §:n mukaisella toimivaltuudella on kunnan mahdollista saada 155 §:n mukaista korvausta mahdollisesta vahingosta. 153 §:n nojalla hyvinvointialueelle majoituskäyttöön luovutetun tilan käytöstä ei sen sijaan ole mahdollista saada korvausta myöskään vahinkotapauksessa. 153 §:n ja 77 §:n välistä suhdetta tulee tältä osin selkeyttää.

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisyjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

Tausta-aineistossa on kuvattu poikkeusolojen vaikutukset kuntien toimintaan ja talouteen hyvin. Tieto tulisi tulla huomioituksi arvioitaessa myös kustannuksia, jotka aiheutuvat kunnille varautumisvelvollisuudesta jo ennen poikkeusoloa, ja niiden kustannusten jakoa suhteessa kunnan ja valtion välillä. Valtion on osoitettava jo normaalioloissa kunnille riittävästi siviilivalmiuden ylläpidon ja kehittämisen varmistavaa rahoitusta.

Himanka Marjo-Riitta
Joensuun kaupunki - Joensuun kaupunginhallitus 23.2.2026 § 71